অধ্যায় ১২ ঃ যৌথ উদ্যোগ (JOINT VENTURE)

অধ্যায় গাঁথনি

২.১ উদ্দেশ্য

২.২ পৰিচয়

১২.৩ অর্থ (Meaning)

১২.৪ যৌথ উদ্যোগৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ (Features of Joint Venture)

১২.৫ যৌথ উদ্যোগৰ সুবিধাসমূহ (Adventures of Joint Venture)

১২.৬ যৌথ উদ্যোগ আৰু অংশীদাৰী ব্যৱসায়ৰ মাজৰ পার্থক্যসমূহ (Distinctions between Joint Venture and Partnership)

১২.৭ যৌথ উদ্যোগ আৰু চালানী ব্যৱসায়ৰ পার্থক্যসমূহ (Distinctions between Joint Venture and Consiqument)

১২.৮ যৌথ উদ্যোগৰ হিচাপসম্পৰ্কীয় ব্যৱস্থাৱলী (According jreatment for joint Venture)

১২.৮.১ যেতিয়া পৃথক হিচাপৰ বহী সংৰক্ষণ কৰা হয় (When separate set of books are maintained)

১২.৮.২ যেতিয়া পৃথক হিচাপৰ বহী সংৰক্ষণ কৰা নহয় (When separate set of books are not maintained)

১২.৮.৩ যেতিয়া প্রতিজন সহ-অংশীদাৰে কেৱল মাত্র তেওঁলোকৰ নিজৰ লেনদেনসমূহ বিৱৰণ ৰাখে (When each co-venture keeps records of their own transactions only)

১২.৯ অধ্যায়টিৰ পৰা আমি কি শিকিলোঁ (Let us sum up)

১২.১০ অধিক জানিবলৈ (Further Readings)

১২.১১ আৰ্হি প্রশ্ন (Model Questions)

১২.১ উদ্দেশ্য

এই অধ্যায়টি অধ্যয়ন কৰি আপুনি—

- যৌথ উদ্যোগৰ অর্থ আৰু বৈশিষ্ট্যসমূহ ব্যাখ্যা কৰিব পাৰিব
- যৌথ উদ্যোগৰ সুবিধাসমূহ আলোচনা কৰিব পাৰিব
- যৌথ উদ্যোগ আৰু চালানী ব্যৱসায়ৰ মাজৰ পার্থক্য নির্ণয় কৰিব পাৰিব
- যৌথ উদ্যোগ আৰু অংশীদাৰী ব্যৱসায়ৰ মাজৰ পার্থক্য নির্ণয় কৰিব পাৰিব
- যৌথ উদ্যোগৰ হিচাপসম্পৰ্কীয় বিভিন্ন পদ্ধতিসমূহ আলোচনা কৰিব পাৰিব।

১২.২ পৰিচয়

১১ গোটও আমি চালান প্ৰেৰক আৰু চালান প্ৰাপকৰ বহীত চালানী ব্যৱসায়ৰ লগত জড়িত বিভিন্ন লেনদেন সমূহ কেনেকৈ লিপিবদ্ধ কৰা হয় সেই বিষয়ে ইতিমধ্যে আলোচনা কৰিলো। পূৰ্বৱতী গোটত চালানী ব্যৱসায়ৰ লাভ বা লোকচানৰ পৰিমাণ কেনেকৈ নিৰ্ধাৰণ কৰা হয় সেই বিষয়ে আমি শিকিলো। চালানৰ উপৰিও আন এটা আৰ্হিৰ ব্যৱসায় আছে যাক যৌথ উদ্যোগ বোলা হয়। এই গোটটোত আমি যেতিয়া পৃথক হিচাপৰ বহী সংৰক্ষণ কৰা হয় আৰু এনেধৰণৰ ব্যৱসায়ৰ পৰা হোৱা লাভ বা লোকচানৰ পৰিমাণ নিৰ্ধাৰণৰ বাবে যৌথ উদ্যোগ ব্যৱসায়ৰ লগত জড়িত বিভিন্ন লেনদেনসমূহ কেনেকৈ লিপিবদ্ধ কৰা হয় সেই বিষয়ে শিকিম।

১২.৩ অৰ্থ (MEANING)

যেতিয়া দুজন বা ততোধিক ব্যক্তিয়ে হ্ৰস্বকালৰ বাবে বিশেষ ব্যৱসায় উদ্যোগ চলাবলৈ আৰু ইয়াৰ লাভ বা লোকচান এক সন্মত অনুপাতত ভগাই ল'বলৈ একলগ হয় তাকেই যৌথ উদ্যোগ বোলা হয়। উদ্যোগটো সম্পূৰ্ণ হোৱাৰ লগে লগেই তেনে যৌথ সম্বন্ধ বা সংঘৰ সামৰণি পৰে। এনেধৰণৰ ব্যৱসায় সম্পূৰ্ণৰূপে সাৰ্বজনীনভাৱে বিনিৰ্মান ব্যৱসায়, চালান, সম্পত্তি কিনা বেচা, অংশপত্ৰ আৰু ঋণপত্ৰৰ দায় গ্ৰহণ আদিৰ ক্ষেত্ৰত সাধাৰণতে প্ৰচলিত হোৱা দেখা যায়। যৌথ উদ্যোগৰ পক্ষসমূহক সহ-অংশীদাৰ (Co-ventures) বোলা হয়। R.N. Carter মতে 'এটা যৌথ উদ্যোগ হৈছে এটা ব্যৱসায়ৰ নাম ব্যৱহাৰ নকৰা অংশীদাৰ, এটা বিশেষ লাভৰ বাবে বেপাৰ কৰাতে সীমাবদ্ধ থাকে য'ত দুটা বা ততোধিক জড়িত ব্যক্তিয়ে কোনো নিৰ্দিষ্ট পৰিমাণৰ মূলধন আগবঢ়াবলৈ সন্মত হয় আৰু একেধৰণেৰে বা আন ন্যায্য সমানুপাতত লাভ বা লোকচানৰ অংশগ্ৰহণ কৰে। (A joint venture is a partnership without the use of a firm name, limited to a particular speculation in which two or more persons concerned agreed to contribute certain specified amounts of capital and to share profit or losses in the same manner or in any other equitable proportion)" । এটা যৌথ উদ্যোগ সাধাৰণতে তেতিয়া হাতত লোৱা হয় যেতিয়া এজন ব্যক্তিয়ে প্ৰয়োজনীয় মূলধনৰ পৰিমাণ আগবঢ়োৱাটো আৰু ব্যৱসায়টো দক্ষতাৰে চলোৱাটো সম্ভৱ নহয়।

১২.৪ যৌথ উদ্যোগৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ (FEATURES OF JOINT VENTURE)

যৌথ উদ্যোগ ব্যৱসায়ৰ কিছুমান গুৰুত্বপূৰ্ণ বৈশিষ্ট্য তলত উল্লেখ কৰা হ'ল।

(i) ই হৈছে দুজন বা ততোধিক ব্যক্তিৰ সংঘ।

(ii) ব্যৱসায়ৰ নাম নোহোৱাকৈ ই এটা বিশেষধৰণৰ অংশীদাৰ ব্যৱসায়।

(iii) ইয়াৰ উদ্দেশ্য হৈছে কোনো নিদিষ্ট উদ্যোগ বা প্ৰকল্প বা লাভঅৰ্জন কৰিবৰ বাবে প্ৰকল্প সম্পাদন কৰা।

(iv) সহ-অংশীদাৰসকলে লাভ বা লোকচান তেওঁলোকৰ সন্মত অনুপাতত বা সন্মত অনুপাতৰ অবৰ্তমানত সমানে ভগাই লয়।

১২.৫ যৌথ উদ্যোগৰ সুবিধাসমূহ (ADVENTURES OF JOINT VENTURE)

নিম্ন লিখিত সমূহেই হৈছে যৌথ উদ্যোগৰ ব্যৱসায়ৰ সুবিধা ঃ

(i) সহজসাধ্য স্থাপন আৰু অৱসান (Easy establishment and liquidation)
এটা যৌথ উদ্যোগ ব্যৱসায় সহজে স্থাপন কৰিব পাৰি, কিয়নো ইয়াত কোনো আইনগত আনুষ্ঠানিকতাৰ প্ৰয়োজন নহয়। তদুপৰি, উদ্যোগটো সম্পূৰ্ণ হোৱাৰ লগে লগে স্বয়ংক্ৰিয়ভাৱে ইয়াৰো পৰিসমাপ্তি ঘটে।

(ii) নিম্ন স্থাপন ব্যয় (Low cost of establishment)
এইধৰণৰ ব্যৱসায়ৰ স্থাপন ব্যয় কম, কিয়নো ইয়াত কোনো স্থায়ী প্ৰতিষ্ঠানৰ প্ৰয়োজন নহয়।

(iii) মূলধন আৰু নিপুৰ্ণতাৰ সন্মিলন (Contribution of capital and skill)
সৰ্বাধিক পৰিমাণৰ লাভ অৰ্জন কৰিবৰ বাবে ই মূলধন থকা ব্যক্তিসকলৰ সৈতে উদ্যোগৰ কাৰ্য সম্পাদন কৰিব পৰা নিপুৰ্ণতা থকা ব্যক্তিৰ এখন সন্মিলিত মঞ্চৰ যোগান ধৰে।

(iv) সাম্ভাব্য ক্ষতিৰ প্ৰসাৰিতকৰণ (Spreading risk)
সহ-অংশীদাৰসকলে যৌথ উদ্যোগত উদ্ভৱ হোৱা লাভ বা লোকচানৰ অংশ এটা সন্মত অনুপাতত গ্ৰহণ কৰিবলৈ মান্তি হয়। সেয়ে ই ইঙ্গিত দিয়ে যে সাম্ভাব্য ক্ষতিসমূহো তেওঁলোকে একেধৰণে বহন কৰে।

(v) প্ৰকৃত লাভ (Acthal profit)
যৌথ উদ্যোগত নগদ ভিত্তিক হিচাপৰক্ষণ অৱলম্বন কৰা হয়। গতিকে ব্যৱসায়ত অৰ্জন কৰা লাভ বা ভৰা লোকচান প্ৰকৃত হয়।

১২.৬ যৌথ উদ্যোগ আৰু অংশীদাৰী ব্যৱসায়ৰ মাজৰ পাৰ্থক্যসমূহ (DISTINCTIONS BETWEEN JOINT VENTURE AND PARTNERSHIP)

নিম্নলিখিত দিশসমূহত অংশীদাৰীৰ পৰা যৌথ উদ্যোগ পৃথক হয়।

কাৰণ	যৌথ উদ্যোগ	অংশীদাৰী
(১) নাম (Name)	কোনো নাম নোহোৱাকৈ ইয়াক চলোৱা হয়।	আনহাতে অংশীদাৰী ব্যৱসায় ব্যৱসায়ৰ নামত চলাই যোৱা হয়।
(২) সত্তাৰ প্ৰকৃতি (Nature of entity)	ই অস্থায়ী প্ৰকৃতিৰ	আনহাতে অংশীদাৰ ব্যৱসায় এটা চলন্ত ব্যৱসায়
(৩) পৃথক হিচাপ বহী (Separate set of books)	ইয়াত পৃথক হিচাপ বহী প্ৰয়োজন নহয়। হিচাপ সমূহ এজন সহ-অংশীদাৰৰ হিচাপৰ বহীতো সংৰক্ষণ কৰিব পাৰি।	কিন্তু অংশীদাৰী ব্যৱসায়ৰ ক্ষেত্ৰত পৃথক হিচাপবহীৰ সমষ্টি সংৰক্ষণ কৰিব লাগে।
(৪) নাবালক ব্যক্তিৰ ভৰ্ত্তিকৰণ (Admission of miror)	এজন নাবালক ব্যক্তি সহ-অংশীদাৰ হ'ব নোৱাৰে।	কিন্তু এজন নাবালক ব্যক্তিক অংশীদাৰ হিচাপে ভৰ্ত্তি কৰিব পাৰি।
(৫) লাভ নিৰ্ধাৰণ (Ascertainment of profit)	নিৰ্দিষ্ট উদ্যোগটোৰ পৰিসমাপ্তিত লাভ বা লোকচানৰ পৰিমাণ গণনা কৰা হয়।	কিন্তু অংশীদাৰ ব্যৱসায়ৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰতিটো বিত্তীয় বছৰৰ অন্তত লাভ বা লোকচানৰ পৰিমাণ নিৰ্ধাৰণ কৰা হয়।

১২.৭ যৌথ উদ্যোগ আৰু চালানী ব্যৱসায়ৰ পাৰ্থক্যসমূহ (DISTINCTIONS BETWEEN JOINT VENTURE AND CONSIQUMENT)

এতিয়া আমি যৌথ উদ্যোগ আৰু চালানী ব্যৱসায়ৰ মাজৰ পাৰ্থক্যসমূহ আলোচনা কৰিবলৈ আগবাঢ়ো আহক।

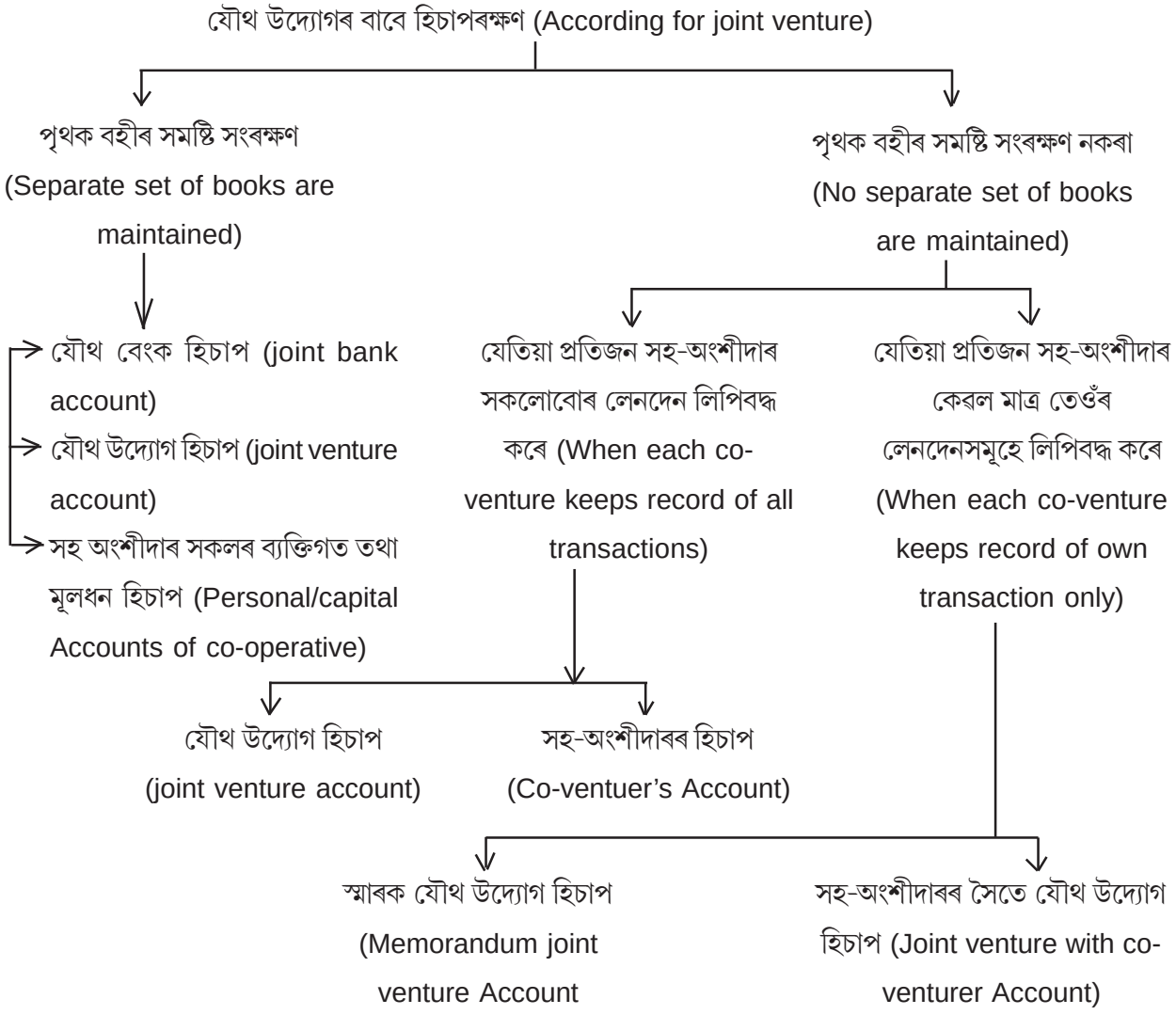
বিষয়	যৌথ উদ্যোগ	চালানী উদ্যোগ
(১) নাম (Name)	যৌথ উদ্যোগত যিসকল ব্যক্তি জড়িত হয় তেওঁলোকক সহ-অংশীদাৰ হিচাপে জনা যায়।	আনহাতে চালানী ব্যৱসায়ৰ লগত জড়িত থকা ব্যক্তিসকলক চালানপ্ৰেৰক আৰু চালান প্ৰাপক বোলা হয়।
(২) সম্বন্ধ (Relationship)	সহ-অংশীদাৰসকলৰ মাজত সম্বন্ধ অংশীদাৰসকলৰ দৰে।	আনহাতে চালান প্ৰেৰক আৰু চালান প্ৰাপকৰ মাজৰ সম্বন্ধ হৈছে মুখ্যব্যক্তি আৰু প্ৰতিনিধি।
(৩) ব্যৱসায়ৰ স্থিতিকাল (Duration of business)	উদ্যোগটোৰ সম্পূৰ্ণ হোৱাৰ লগে লগে সম্বন্ধৰ পৰিসমাপ্তি ঘটে।	সম্বন্ধ দীৰ্ঘকালৰ বাবে চলি থাকিব পাৰে।
(৪) লাভৰ বণ্টন (Sharing of profit)	সহ-অংশীদাৰসকলে লাভ বা লোকচানৰ অংশ সমানভাৱে বা সন্মত অনুপাতত পোৱাৰ যোগ্য হয়।	চালান প্ৰেৰকে লাভ স্বতন্ত্ৰভাৱে উপভোগ কৰে। চালান প্ৰাপকে মুখ্য ব্যক্তিলৈ আগবঢ়োৱা সেৱাৰ বাবে সাধাৰণতে দস্তুৰী দিয়া হয়।
(৫) মূলধন আগবঢ়োৱা (Capital contribution)	যৌথ উদ্যোগ ব্যৱসায় চলাই নিবৰ বাবে সকলো সহ-অংশীদাৰেই মূলধন আগবঢ়াব লাগে।	আনহাতে, চালানী ব্যৱসায়ত চালান প্ৰাপকে কোনো মূলধনৰ আগনবঢ়ায়, যিহেতু তেওঁ এজন মাত্ৰ প্ৰতিনিধিহে।

১২.৮ যৌথ উদ্যোগৰ হিচাপসম্পৰ্কীয় ব্যৱস্থাৱলী (ACCORDING JREATMENT FOR JOINT VENTURE)

উদ্যোগৰ লাভ বা লোকচান নির্ধাৰণ আৰু আন সহ-অংশীদাৰসকলৰ সৈতে হিচাপসমূহ নিষ্পত্তি কৰিবৰ বাবে সহ-অংশীদাৰসকলে নিম্নলিখিত দুইধৰণে হিচাপসমূহ সংৰক্ষণ কৰিব পাৰে।

(i) যেতিয়া পৃথক হিচাপৰ বহী সংৰক্ষণ কৰা হয় (When separate set of books are maintained)

(ii) যেতিয়া পৃথক হিচাপৰ বহী সংৰক্ষণ কৰা নহয় (When no separate set of books are maintained)

১২.৮.১ যেতিয়া পৃথক হিচাপৰ বহী সংৰক্ষণ কৰা হয় (When separate set of books are maintained)

যেতিয়া উদ্যোগৰ আকাৰ বাস্তৱিকতে ডাঙৰ হয় আৰু ই দীৰ্ঘকালৰ বাবে চলে তেতিয়া সহ-অংশীদাৰসকলে যৌথ উদ্যোগৰ বাবে পৃথক হিচাপৰ বহীৰ সমষ্টি সংৰক্ষণ কৰে। যৌথ উদ্যোগৰ লেনদেনসমূহ স্বাভাৱিক তথা নিয়মিত ব্যৱসায়িক লেনদেনৰ পৰা পৃথক হয়। যৌথ উদ্যোগৰ বহীত নিম্নলিখিত হিচাপসমূহ খোলা হয়।

(i) যৌথ বেংক হিচাপ (Joint Bank Account) : সহ-অংশীদাৰসকলে যুগ্মভাৱে এটা বেংক হিচাপ খোলে আৰু তাত তেওঁলোকৰ পুঁজিসমূহ জমা কৰে। পণ্য আৰু বিভিন্ন খৰচসমূহৰ বাবে পৰিশোধ এই বেংক হিচাপৰ যোগেদি সম্পাদন কৰা হয়। বিক্রীধন আৰু সংগ্রহ কৰা ধন এই হিচাপত জমা কৰা হয়। উদ্যোগৰ পৰিসমাপ্তিত সহ-অংশীদাৰসকললৈ উদ্ধৃত্ত পৰিশোধ কৰি যৌথ বেংক হিচাপে সামৰা হয়।

(ii) যৌথ উদ্যোগ হিচাপ (Joint venture account) এই হিচাপটোৰ প্রকৃতি ক্রয়-বিক্রয় আৰু লাভ-লোকচানৰ দৰে। উদ্যোগৰ সকলোবোৰ খৰচ এই হিচাপত ডেবিট কৰা হয় আৰু সকলোবোৰ বিক্রী বা সংগ্রহ কৰা ধন ক্রেডিট কৰা হয়। এই হিচাপৰ উদ্ধৃত্তই অর্জন কৰা লাভ বা ভৰা লোকচানৰ পৰিমাণ প্রদর্শন কৰে আৰু ইয়াক সহ-অংশীদাৰ সকলৰ মূলধন হিচাপলৈ স্থানান্তৰ কৰা হয়।

(iii) সহ-অংশীদাৰসকলৰ মূলধন হিচাপে (Capital Accounts of co-ventures) সহ-অংশীদাৰসকলে আগবঢ়োৱা মূলধন, পণ্য আৰু প্রত্যক্ষভাৱে বহন কৰা উদ্যোগৰ খৰচসমূহ বা বিভিন্ন লেনদেনৰ বাবে তেওঁলোকে পোৱা প্রত্যক্ষ প্রাপ্তিসমূহ লিপিবদ্ধ কৰিবৰ বাবে প্রতিজন সহ-অংশীদাৰৰ পৃথক মূলধন হিচাপ সংৰক্ষণ কৰ্ত্তব্য লাগে। এই হিচাপটোৰো যৌথ বেংক হিচাপ সামৰাৰ লগে লগে সামৰণি পৰে।

এই প্রণালীৰ অধীনত নিম্নলিখিত জাবেদা প্রৱিষ্টিসমূহৰ প্রয়োজন হয়—

১। যেতিয়া যৌথ উদ্যোগত বিত্ত যোগান ধৰিবৰ বাবে সহ-অংশীদাৰ সকলে নগদ ধন আনে (When cash is brought in by co-ventures to finance the joint venture):

যৌথ বেংক হিচাপে
    সহ-অংশীদাৰসকলৰ মূলধন হিচাপলৈ

২। যেতিয়া উদ্যোগৰ বাবে পণ্য ক্রয় কৰা হয় (When purchases are made for the venture)

যৌথ উদ্যোগ হিচাপ
    যৌথ বেংক হিচাপলৈ

৩। **যেতিয়া উদ্যোগৰ বাবে খৰচ কৰা হয় (When expenses are incurred for the venture)**

যৌথ উদ্যোগ হিচাপ

যৌথ বেংক হিচাপলৈ

৪। **যেতিয়া সহ-অংশীদাৰে পণ্যৰ যোগান ধৰে (When goods are supplied by a venturer)**

যৌথ উদ্যোগ হিচাপ

সহ-অংশীদাৰৰ মূলধন হিচাপলৈ

৫। **যেতিয়া যৌথ উদ্যোগৰ কোনো খৰচ সহ-অংশীদাৰে পৰিশোধ কৰে (When any expenses of the joint venture is met by a venturer)**

যৌথ উদ্যোগ হিচাপ

সহ-অংশীদাৰৰ মূলধন হিচাপলৈ

৬। **যেতিয়া নগদ টকাত পণ্য বিক্রী কৰা হয় (When goods are sold in cash)**

যৌথ বেংক হিচাপ

যৌথ উদ্যোগ হিচাপলৈ

৭। **(i) উদ্যোগৰ পৰিসমাপ্তিত যেতিয়া পণ্য এজন বা অধিক সহ-অংশীদাৰে গ্রহণ কৰে (When goods are taken by one or more co-ventures on completion of the venture)**

সহ-অংশীদাৰ মূলধন হিচাপে

যৌথ উদ্যোগ হিচাপলৈ

(ii) যেতিয়া কিছুমান পণ্য বিক্রী নোহোৱাকৈ থাকি যায়, কিন্তু উদ্যোগটো চলি থাকেৰ আৰু অন্তৰৰ্তী হিচাপসমূহ প্রস্তুত কৰা হয় (When some goods are left unsold but the venture in continued and interim accounts are prepared)

যৌথ উদ্যোগ মজুত পণ্য হিচাপ

যৌথ উদ্যোগ হিচাপলৈ

৮। **(i) যেতিয়া যৌথ উদ্যোগত লাভ হয় (When there is a loss on joint venture)**

যৌথ উদ্যোগ হিচাপে

সহঅংশীদাৰসকলৰ মূলধন হিচাপলৈ

(ii) যেতিয়া যৌথ উদ্যোগত লোকচান হয় (When there is a loss on joint venture)

সহ-অংশীদাৰসকলৰ মূলধন হিচাপ

যৌথ উদ্যোগ হিচাপলৈ

৯। (i) যৌথ উদ্যোগৰ পৰিসমাপ্তিত সহ-অংশীদাৰসকলৰ মাজত হিচাপ নিষ্পত্তি কৰোতে (Settlement of account of the co-venturers on the completion of joint venture)

সহ-অংশীদাৰসকলৰ মূলধন হিচাপ

যৌথ বেংক হিচাপলৈ

অনুশীলনী (Exercise): ১

ৰাজ আৰু পায়েলে ২,০০,০০০ টকা সন্মত মূল্যত আয়কন কমার্চ কলেজৰ বাইকৰ এখন চালি প্রস্তুত কৰিবৰ বাবে লাভলোকচান সমানে ভগাই লোৱা যৌথ উদ্যোগত যোগদান কৰে। ১.১.২০১৫ তাৰিখত তেওঁলোকে এটা যৌথ বেংক হিচাপ খোলে আৰু প্রত্যেকে তালৈ ১,০০,০০০ টকাকৈ আগবঢ়ায়। পায়েলে ২০,০০০ টকা প্রয়োজনীয় সামগ্রী যৌথ উদ্যোগৰ বাবে যোগান ধৰে; আনহাতে ৰাজে স্থাপত্যবিদৰ মাচুল ৩,০০০ টকা পৰিশোধ কৰে। অন্যান্য লেনদেনসমূহৰ বিশদ্ বিৱৰণ নিম্নলিখিত হ'ল ঃ

মজুৰী ১০,০০০ টকা

সামগ্রী ক্রয় ৫০,০০০ টকা

গাড়ীভাড়া আৰু অন্যান্য খৰচসমূহ ১২,০০০ টকা।

কামটো সম্পূর্ণ হোৱাত তেওঁলোকে কলেজৰ পৰা চুক্তিমূল্য আদায় পায়।

উদ্যোগৰ বাবে পৃথক হিচাপৰ বহীৰ সমষ্টি ৰাখিছে বুলি ধৰিলৈ হিচাপৰ বহীত জাবেদা প্রৱিষ্টিসমূহ দিয়া আৰু প্রয়োজনীয় খতিয়ান হিচাপসমূহ প্রস্তুত কৰা।

সমাধান ঃ

৪.৭.১০ পৃষ্ঠাৰ জাবেদা হিচাপসমূহ উল্লেখ কৰিব লাগে। Co-venturer ৰ নামৰ লগত Capital Account লিখিব লাগে।

Journal Entries

In the books of joint venture

Date	Particulars	L.F.	Amount (Dr.)	Amount (Cr.)
1/1/15	Joint Bank A/c Dr.		2,00,000	
	To, Raj			1,00,000
	To Payal			1,00,000
	(Being the cash contributed by the co-venturers)			

,,	Joint Venture A/c Dr.		20,000	
	To Payal			20,000
	(Being materials supplied by Payal towards joint venture)			
,,	Joint Venture A/c Dr.		3,000	
	To, Raj			3,000
	(Being the architect's fees paid by Raj on behalf of joint venture)			
	Joint Venture A/c Dr.		50,000	
	To, Joint Bank A/c			50,000
	(Being the materials purchased for the venture)			
	Joint Venture A/c Dr.		82,000	
	To, Joint Bank A/c			82,000
	(70,000 + 12,000)			
	(Being wages, carriage and other expenses paid for the venture)			
	Joint Bank A/c Dr.		2,00,000	
	To, Joint Venture A/c			2,00,000
	(Being the agreed contract price received on completion of venture)			
	Joint Venture A/c Dr.		45,000	
	To, Raj			22,500
	To, Payal			22,500
	(Being the profit on joint venture shared by the co-venturers equally)			
	Raj Dr.			
	Payal Dr.			
	To, Joint Bank A/c			
	(Being the amount paid to the co-venturers on closure of the venture)			

Dr. **Joint Venture A/c** **Cr.**

Date	Particulars	J.F.	Amount (Rs.)	Date	Particulars	J.F.	Amount (Rs.)
1.1.15	To, Payal (materials supplied)		20,000		By Joint Bank A/c (contract price received)		2,00,000
,,	To, Raj (artihitects fees paid)		3,000				
	To, Joint Bank A/c (materials purchased)		50,000				
	To, Joint Bank A/c (Expenses paid)		82,000				
	To, Raj = 22,500 ($\frac{1}{2}$ of 4500)						
	To, Payal = 22,500 ($\frac{1}{2}$ of 4500)		45,000				
			2,00,000				2,00,000

Dr. **Joint Bank A/c** **Cr.**

Date	Particulars	J.F.	Amount (Rs.)	Date	Particulars	J.F.	Amount (Rs.)
1.1.15	To, Raj		1,00,000		By Joint Venture A/c		50,000
,,	To, Payal		1,00,000		By Joint Venture A/c		82,000
	To, Joint Venture A/c		2,00,000		By Raj = 1,25,500		
					By Payal = 1,42,500		
							26,8,000
			4,00,000				4,00,000

Dr. **Raj A/c** **Cr.**

Date	Particulars	J.F.	Amount (Rs.)	Date	Particulars	J.F.	Amount (Rs.)
	To, Joint Bank A/c		1,25,500	1.1.15	By Joint Bank A/c		1,00,000
					By Joint Venture A/c		3,000
					By Joint Venture A/c		
							22,500
			1,25,500				1,25,500

Dr. **Payal A/c** **Cr.**

Date	Particulars	J.F.	Amount (Rs.)	Date	Particulars	J.F.	Amount (Rs.)
	To, Joint Bank A/c		1,42,500	1.1.15	By Joint Bank A/c		1,00,000
					By Joint Venture A/c		2,000
					By Joint Venture A/c		
							22,500
			1,42,500				1,42,500

কার্যকলাপ (ACTIVITY) ১

A আৰু B এ যুগ্মভাৱে এটা ভৱন 3,00,000 টকা চুক্তিমূল্যত নির্মাণ কৰিবৰ বাবে দায়িত্ব গ্রহণ কৰে। এটা যৌথ বেংক হিচাপ খোলা হয়। A এ ইয়াত 1,00,000 টকা আৰু B এ 50,000 টকা জমা দিয়ে। লাভ বা লোকচানৰ অংশ 2:1 অনুপাতত। সংঘটিত লেনদেনসমূহৰ বিশদ্ বিৱৰণ তলত দিয়া হ'ল ঃ

মজুৰী 80,000 টকা, সামগ্রী ক্রয় 1,60,000 টকা, A এ যোগান ধৰা সামগ্রীৰ পৰিমাণ 10,000 টকা আৰু B এ যোগান ধৰা সামগ্রীৰ পৰিমাণ 8,000 টকা। A এ 4,000 টকা স্থাপত্যবিদৰ মাচুল পৰিশোধ কৰে।

ঠিকা কাম সম্পূর্ণ হোৱাৰ পিছত ঠিকামূল্য সম্পূর্ণকৈ আদায় পোৱা হ'ল।

উদ্যোগৰ পৃথক হিচাপবহীত যৌথ উদ্যোগ হিচাপ আৰু A আৰু B ৰ মূলধন হিচাপে প্রস্তুত কৰা।

উত্তৰ ঃ লাভৰ অংশ A 25,333 টকা, B 12,667 টকা

১২.৮.২ যেতিয়া পৃথক হিচাপৰ বহী সংৰক্ষণ কৰা নহয় (When separate set of books are not maintained)

এই প্রণালীৰ অধীনত প্রতিজন সহ-অংশীদাৰে উদ্যোগৰ লেনদেনসমূহৰ বাবে স্বতন্ত্রভাৱে হিচাপসমূহ সংৰক্ষণ কৰে। কেতিয়াবা সহ-অংশীদাৰ সকলৰ এজনক অতিৰিক্ত দস্তুৰীৰ বিনিময়ত যৌথ উদ্যোগৰ লেনদেনসমূহ লিপিবদ্ধ কৰা কাম ন্যস্ত কৰা হয়। সাধাৰণতে যিজন সহ-অংশীদাৰৰ ঠাই উদ্যোগটোৰ কার্যনিবাহ কৰা হয় তেওঁকে লেনদেনসমূহৰ লিপিবদ্ধ কৰা কাম ন্যস্ত কৰা হয় আৰু আন সহ-অংশীদাৰসকলে উদ্যোগটোক বিনিয়োগৰ আৰ্হি হিচাপে গণ্য কৰে। লেনদেনসমূহৰ এনে লিপিবদ্ধকৰণক ব্যৱসায়ৰ ঠাইতে লিপিবদ্ধ কৰণ (Recording at the place of business) বোলা হয়। এইদৰে, যি ঠাইত উদ্যোগৰ কার্যনিবাহ কৰা হয় সেই ঠাইৰ সহ-অংশীদাৰৰ হিচাপৰ বহীত নিম্নলিখিত জাবেদা প্রৱিষ্টিসমূহ লিপিবদ্ধ কৰা হয়।

(i) আন সহ-অংশীদাৰ সকলৰ পৰা বৰঙনি প্রাপ্তিৰ বাবে (For receipt of contribution from other co-ventures)

বেংক/নগদ টকাৰ
    সহ-অংশীদাৰসকলৰ হিচাপলৈ

(ii) উদ্যোগৰ বাবে সামগ্রী কিনোতে (For purchase of goods for the venture)

যৌথ উদ্যোগ হিচাপ
    নগদ টকা/ বেংক হিচাপলৈ (যদি নগদ টকাৰে কিনা হয়)
    যোগানদাতালৈ (যদি বাকীত কিনা হয়)

(iii) হিচাপৰক্ষণ কৰা সহ-অংশীদাৰে সামগ্রী যোগান ধৰা বাবে (For goods supplied by himself i.e. account keeping ventures)

যৌথ উদ্যোগ হিচাপে
    ক্রয় হিচাপেলৈ

(iv) উদ্যোগৰ বাবে তেওঁ খৰচ আদায় দিলে (For expenses incurred for the venture by himself)

যৌথ উদ্যোগ হিচাপ
    বেংক/নগদ টকা হিচাপলৈ

(v) উদ্যোগৰ সামগ্রী বিক্রী কৰা বাবে (For sale of goods of the venture):

বেংক/নগদ টকা হিচাপ বা (নগদ বিক্রীৰ বাবে)
গ্রাহকৰ হিচাপ (বাকী বিক্রীৰ বাবে)
    যৌথ উদ্যোগ হিচাপলৈ

(vi) যৌথ উদ্যোগৰ পৰা অর্জন কৰা দস্তুৰীৰ বাবে (For commission earned form joint venture):

যৌথ উদ্যোগ হিচাপ

দস্তুৰী হিচাপলৈ

(vii) যৌথ উদ্যোগৰ লাভৰ বাবে (For profit made on joint venture)

যৌথ উদ্যোগ হিচাপ

লাভ-লোকচান হিচাপলৈ (নিজৰ লাভৰ অংশৰ বাবে)

আন সহ-অংশীদাৰৰ হিচাপলৈ (আন সহ-অংশীদাৰসকলৰ লাভৰ অংশৰ বাবে)

যৌথ উদ্যোগৰ লোকচানৰ বাবে (For loss made on joint venture)

লাভ-লোকচান হিচাপ

আন সহ-অংশীদাৰৰ হিচাপলৈ

যৌথ উদ্যোগ হিচাপলৈ

(viii) আন সহ-অংশীদাৰসকললৈ নগদ ধন পঠাওতে (For remittance of cash to other co-venturer)

সহ অংশীদাৰ সকলৰ হিচাপ (স্বতন্ত্রভাৱে)

নগদ টকা / বেংক হিচাপলৈ

অনুশীলনী (Exercise) 2

অজয় আৰু বিজয়ে লাভ লোকচান সমানে ভগাই লোৱা এটা যৌথ উদ্যোগৰ বাবে বন্দোবস্তত সোমাল। অজয়ে 4,000 টকাৰ সামগ্রী নগদ টকাৰে কিনিলে আৰু 8,000 টকা মূল্যৰ সামগ্রী তেওঁৰ গুদামৰ পৰা আনিলে। বিজয়ে ব্যৱসায়ত 30,000 টকা তেওঁৰ বিনিয়োগৰ অংশ হিচাপে আগবঢ়ালে। অজয়ে 4000 টকাৰ খৰচ পৰিশোধ কৰে আৰু যৌথ উদ্যোগৰ সামগ্রী 600,000 টকাত বিক্রী কৰিলে। অজয়ে তেওঁৰ সেৱাৰ বাবে বিক্রীৰ ওপৰত 5% দস্তুৰীৰ অধিকাৰ হয়। অজয়ে বিজয়লৈ এখন যৌথ উদ্যোগৰ বিৱৰণিৰ লগতে তেওঁৰ উদ্বৃত্তখিনি বিজয়লৈ পঠাই দিলে।

অজয়ৰ বহীত জাবেদা প্রবিষ্টিসমূহ দিয়ক আৰু যৌথ উদ্যোগ হিচাপে আৰু আন সহ-অংশীদাৰজনৰ হিচাপ দেখুওৱাক।

সমাধান ঃ

13, 14, 15 নং পৃষ্ঠাৰ জাবেদা আৰু খতিয়া হিচাপসমূহ উপস্থাপন কৰিব লাগে।

Journal Entries In the books of Ajoy

Date	Particulars	L.F.	Amount (Dr.)	Amount (Cr.)
	Joint Venture A/c Dr. To, Cash A/c (Being the goods purchased for the venture in cash)		40,000	40,000
	Joint Venture A/c Dr. To, Purchases A/c (Being goods supplied for the joint venture from his own stock)		8,000	8,000
	Bank A/c Dr. To, Bijoy (Being the amount received from Bijoy)		30,000	30,000
	Joint Venture A/c Dr. To, Cash A/c (Being the expenses incurred on purchase)		4,000	4,000
	Cash A/c Dr. To, Joint Venture A/c (Being the sale proceeds)		60,000	60,000
	Joint Venture A/c Dr. To, Commission A/c (5% of 60,000) (Being commission on sales charged)		3,000	3,000
	Joint Venture A/c Dr. To, Profit & Loss A/c To, Bijoy (Being Profit on joint venture shared)		5,000	2,500 2,500
	Bijoy Dr. To, Bank A/c (Being final sattlement of Bijoy account)		32,500	32,500

Dr. **Joint Venture A/c** **Cr.**

Date	Particulars	J.F.	Amount (Rs.)	Date	Particulars	J.F.	Amount (Rs.)
	To, Cash A/c (Materials purchased)		40,000		By Cash A/c (sale proceeds)		60,000
	To, Purchases A/c (Materials supplied from own stock)		8,000				
	To, Cash A/c (expenses on purchase)		4,000				
	To, Commission A/c (o% of 60,000)		3,000				
	To Profit & loss A/c = 2,500 (own share of profit) = 2,500						
	To, Bijoy		5,000				
			60,000				60,000

Dr. **Bijoy A/c** **Cr.**

Date	Particulars	J.F.	Amount (Rs.)	Date	Particulars	J.F.	Amount (Rs.)
	To, Bank A/c		32,500		By Bank A/c (Contribution)		30,000
					By Joint Venture A/c (Share of profit)		2,500
							22,500
			32,500				32,500

কার্যকলাপ (ACTIVITY) 2

ৰাম আৰু শ্যামে যথাক্রমে 4 : 1 অনুপাতত লাভ-লোকচান বণ্টন কৰা যৌথ উদ্যোগৰ বাবে বন্দোবস্তত সোমাল। ৰামে 5400 টকা মূল্যৰ সামগ্রী যোগান ধৰিলে আৰু শ্যামে 4,000 টকা মূল্যৰ সামগ্রীৰ যোগান ধৰিলে। শ্যামে সামগ্রী কিনোতে 400 টকা খৰচ আদায় দিয়ে আৰু বিক্রীৰ ওপৰত 5% দস্তুৰীৰ অধিকাৰী হয়। বিক্রীৰ পৰা 14,000 টকা আদায় পোৱা হয়। শ্যামে ৰামৰ হিচাপ তেওঁলৈ বেংক ড্রাফ্ট পঠাই নিষ্পত্তি কৰে।

শ্যামৰ বহীত প্রয়োজনীয় খতিয়ান হিচাপসমূহ প্রস্তুত কৰক।

উত্তৰ ঃ উদ্যোগৰ লাভ 3500 টকা, ৰামলৈ অর্থ প্রেৰণ 8,200 টকা)

১২.৮.৩ যেতিয়া প্রতিজন সহ-অংশীদাৰে তেওঁলোকৰ নিজৰ লেনদেনসমূহ হিচাপৰক্ষণ কৰে (When each co-venture keeps records of their own transactions)

এই পদ্ধতিৰ অধীনত সহ-অংশীদাৰসকলে উদ্যোগৰ সকলোবোৰ লেনদেনৰ হিচাপ ৰক্ষণ কৰাতকৈ তেওঁলোকৰ নিজৰ লেনদেনসমূহ হিচাপৰক্ষণ কৰিবলৈ সুবিধাজনক হয়। গতিকে উদ্যোগ সম্পূর্ণ হোৱাৰ পিছত প্রতিজন সহ-অংশীদাৰে তেওঁলোকৰ লগত জড়িত উদ্যোগৰ তথ্য সম্পূর্ণভাৱে সৰবৰাহ কৰিব লাগে আৰু যৌথ উদ্যোগৰ লাভ বা লোকচান নির্ধাৰণ কৰিবৰ বাবে সকলো সহ-অংশীদাৰৰ লেনদেনসমূহ সংযুক্ত কৰি এটা স্মাৰক যৌথ উদ্যোগ হিচাপে (Memorandum Joint Venture Account) খোলা হয়। সেয়ে এই পদ্ধতিটোক 'স্মাৰক পদ্ধতি (Memorandum Method) বোলা হয়। প্রতিজন সহ-অংশীদাৰৰ বহীত নিম্নলিখিত জাবেদা প্রৱিষ্টিসমূহ লিপিবদ্ধ কৰা হয়।

(ক) মূল ব্যৱসায়ৰ পৰা যৌথ উদ্যোগলৈ সামগ্রী যোগান ধৰা বাবে (For goods supplied for the Joint Venture out of main business)

সহ-অংশীদাৰৰ সৈতে যৌথ উদ্যোগ হিচাপ

ক্রয় হিচাপলৈ

(খ) যৌথ উদ্যোগৰ বাবে কিনা সামগ্রীৰ বাবে (For purchase of goods for the joint venture)

সহ-অংশীদাৰৰ সৈতে যৌথ উদ্যোগ হিচাপ

নগদ টকা/বেংক/ব্যয়ৰ বাবে পাওনাদাৰৰ হিচাপলৈ

(গ) যৌথ উদ্যোগৰ বাবে খৰচ আদায় দিলে (For expenses incurred for the joint venture)

সহ-অংশীদাৰৰ সৈতে যৌথ উদ্যোগ হিচাপ

নগদ টকা/বেংক/ব্যয়ৰ বাবে পাওনাদাৰৰ হিচাপলৈ

(ঘ) **বৰঙনি পোৱাৰ বাবে (For receipt of contribution)**

নগদ টকা/বেংকহিচাপ

সহ-অংশীদাৰৰ সৈতে যৌথ উদ্যোগ হিচাপলৈ

(ঙ) **বৰঙনি পৰিশোধৰ বাবে (For payment of contribution)**

সহ-অংশীদাৰৰ সৈতে যৌথ উদ্যোগ হিচাপ

নগদ টকা/বেংকহিচাপ

(চ) **যৌথ উদ্যোগৰ সামগ্ৰী বিক্ৰী কৰা বাবে (For goods sold for the joint venture)**

নগদ টকা/বেংক/দেনাদাৰৰ হিচাপ

সহ-অংশীদাৰৰ সৈতে যৌথ উদ্যোগ হিচাপলৈ

(ছ) **অবিক্ৰীত সামগ্ৰী লোৱা বাবদ (For taking over of unsold goods)**

আহৰণ হিচাপ (যদিহে নিজৰ ব্যক্তিগত ব্যৱহাৰৰ বাবে লোৱা হয়)

ক্ৰয় হিচাপ (যদিহে ব্যৱসায়ৰ ব্যৱহাৰৰ বাবে লোৱা হয়)

সহ-অংশীদাৰৰ সৈতে যৌথ উদ্যোগ হিচাপলৈ

(জ) **সম্পত্তি, যদিহে থাকে, লোৱা বাবে (For taking over assets, if any)**

সম্পত্তিৰ হিচাপ

সহ-অংশীদাৰৰ সৈতে যৌথ উদ্যোগ হিচাপলৈ

(ঝ) **যৌথ উদ্যোগৰ লাভ বা লোকচানৰ অংশৰ বাবে (For share of profit or loss on joint venture)**

(i) লাভৰ ক্ষেত্ৰত (In case of profit)

সহ-অংশীদাৰৰ সৈতে যৌথ উদ্যোগ হিচাপলৈ

লাভ-লোকচান হিচাপলৈ

(ii) লোকচানৰ ক্ষেত্ৰত (In case of loss)

লাভ-লোকচানৰ হিচাপ

সহ-অংশীদাৰৰ সৈতে যৌথ উদ্যোগ হিচাপলৈ

(ঞ) **সহ-অংশীদাৰৰ সৈতে হিচাপ নিষ্পত্তি কৰা বাবে (For settlement with the co-venturer)**

(i) যদি সহ-অংশীদাৰৰ ক্ৰেডিট উদ্ধৃত্ত থাকে আৰু তাক পৰিশোধ কৰা হয় (If co-venturer has credit balance and if payment is made)

সহ-অংশীদাৰৰ সৈতে যৌথ উদ্যোগ হিচাপ

নগদ টকা/বেংক হিচাপলৈ

(ii) যদি সহ-অংশীদাৰৰ ডেবিট উদ্ধৃত্ত থাকে আৰু নগদ টকা পাওতে (If co-venturer has debit balance and if cash is received)

নগদ টকা/বেংক হিচাপ

সহ-অংশীদাৰৰ সৈতে যৌথ উদ্যোগ হিচাপলৈ

অনুশীলনী (Exercise) 3

প্ৰীতম আৰু ত্ৰিদিপ লাভ-লোকচান সমভাৱে বিতৰণ কৰা যৌথ উদ্যোগৰ অংশীদাৰ। প্ৰীতমে ৫০০ টকা মূল্যৰ সামগ্ৰী যোগান ধৰিলে আৰু ৬০ টকা খৰচ আদায় দিলে। ত্ৰিদিপে ৪০০ টকা মূল্যৰ সামগ্ৰী যোগান ধৰিলে আৰু ৪০ টকা খৰচ আদায় দিলে। ত্ৰিদিপে যৌথ উদ্যোগটোৰ হৈ গোটেই সামগ্ৰীখিনি বিক্ৰী কৰিলে আৰু ১২০০ টকা আদায় পালে। ত্ৰিদিপে বিক্ৰীৰ ওপৰত ৫% দস্তুৰী পাব। ত্ৰিদিপে বেংক ড্ৰাফ্ট্ৰ দ্বাৰা তেওঁৰ হিচাপ নিষ্পত্তি কৰিলে। প্ৰীতম আৰু ত্ৰিদিপৰ বহীত জাবেদা প্ৰৰিষ্টিসমূহ দিয়ক আৰু সহ-অংশীদাৰৰ হিচাপ আৰু স্মাৰক যৌথ উদ্যোগ হিচাপ প্ৰস্তুত কৰক।

সমাধান ঃ

17, 18, 19 পৃষ্ঠাৰ জাবেদা আৰু খতিয়ান হিচাপসমূহ দিব লাগে।

Journal Entries In the books of Preetam

Date	Particulars	L.F.	Amount (Dr.)	Amount (Cr.)
	Joint Venture with Trideep A/c Dr. To, Purchases A/c (Being goods supplied to joint venture)		500	500
	Joint Venture with Trideep A/c Dr. To, Cash A/c (Being expenses incurred on joint venture)		60	60
	Joint Venture with Trideep A/c Dr. To, Profit and loss A/c (Being profit on joint venture shared)		70	70
	Bank A/c Dr. To, Joint Venture with Trideep A/c (Being bank draft received as final settlement)		630	630

Dr. **Joint Venture with Trideep A/c** **Cr.**

Date	Particulars	J.F.	Amount (Rs.)	Date	Particulars	J.F.	Amount (Rs.)
	To, Purchase A/c		500		By Bank A/c		630
	To, Cash A/c (expenses)		60		(Final sattlement)		
	To, Profit and loss A/c (Share of profit)		70				
			630				630

Journal Entries In the books of Trideep

Date	Particulars	L.F.	Amount (Dr.)	Amount (Cr.)
	Joint Venture with Preetam A/c Dr.		400	
	To, Purchase A/c			400
	(Being goods supplied to joint venture)			
	Joint Venture with Preetam A/c Dr.		40	
	To, Bank A/c			40
	(Being expenses incurred on joint venture)			
	Bank A/c Dr.		1,200	
	To, Joint Venyure with Preetam A/c			1,200
	(Being goods on joint venture sold for cash)			
	Joint Venture with Preetam A/c Dr.		60	
	To, Commission (5% of 1200) A/c			60
	(Being commission on sales charged)			
	Joint Venture with Preetam A/c Dr.		70	
	To, Profit and loss A/c			70
	(Being profit on joint venture shared)			
	Joint Venture with Preetam A/c Dr.		630	
	To, Bank A/c			630
	(Being bank draft sent to Preetam			

Dr. **Memorandum Joint Venture A/c** **Cr.**

Date	Particulars	J.F.	Amount (Rs.)	Date	Particulars	J.F.	Amount (Rs.)
	To, Purchase of goods				By Sales (Trideep)		1,200
	Preetam – 500						
	Trideep – 400		900				
	To, Expenses						
	Preetam – 60						
	Trideep – 40		100				
	To, Commission to						
	Trideep		60				
	To, Share of Profit						
	Preetam – 70						
	Trideep – 70		140				
			1,200				1,200

Dr. **Joint Venture with Preetam A/c** **Cr.**

Date	Particulars	J.F.	Amount (Rs.)	Date	Particulars	J.F.	Amount (Rs.)
	To, Purchase A/c		400		By Bank A/c		1,200
	To, Bank A/c (expenses)		40		(Sale proceeds)		
	To, Commission A/c		60				
	To, Profit loss A/c		70				
	(Share of profit)						
	To, Bank A/c		630				
			1,200				1,200

কার্যকলাপ (ACTIVITY) 3

x আৰু y সমভাৱে লাভ-লোকচানৰ বণ্টন কৰা এখন যৌথ উদ্যোগৰ অংশীদাৰ। x এ 10,000 টকা মূল্যৰ সামগ্ৰী যোগান ধৰিলে আৰু 12,00 টকা খৰচ আদায় দিয়ে। আনহাতে y এ 8,000 টকা মূল্যৰ সামগ্ৰীৰ যোগান ধৰে আৰু তেওঁৰ খৰচ হয় 800 টকা। যৌথ উদ্যোগৰ হৈ y এ গোটেইখিনি সামগ্ৰী বিক্ৰী কৰিলে আৰু 24,000 টকা আদায় কৰিলে। y এ বিক্ৰীৰ ওপৰত 5% দস্তুৰী পাব। y এ এখন বেংক ড্ৰাফ্ট্ ৰ দ্বাৰা তেওঁৰ হিচাপ নিষ্পত্তি কৰিলে।

x আৰু y ৰ হিচাপৰ বহীত জাবেদা প্ৰৱিষ্টিসমূহ দিয়ক আৰু সহ-অংশীদাৰৰ হিচাপ আৰু স্মাৰক যৌথ উদ্যোগ হিচাপ প্ৰস্তুত কৰক।

উত্তৰ ঃ যৌথ উদ্যোগৰ লাভ ২,৪০০ টকা, x লৈ পঠোৱা টকাৰ পৰিমাণ ১২,৬০০ টকা

১২.৯ অধ্যয়টিৰ পৰা আমি কি শিকিলোঁ

এই অধ্যায়টোত আমি নিম্নলিখিত বিষয়সমূহ আলোচনা কৰিলো ঃ

- যৌথ উদ্যোগ হৈছে দুই বা ততোধিক ব্যক্তিৰ এক সংঘ
- ইয়াক হ্ৰস্বকালৰ বাবে চলোৱা হয়।
- উদ্যোগটো সম্পূৰ্ণ হোৱাৰ লগে লগে সম্বন্ধৰো সামৰণি পৰে।
- যৌথ উদ্যোগৰ পক্ষসমূহক সহ-অংশীদাৰ বোলা হয়।
- এটা নিৰ্দিষ্ট প্ৰকল্প কাৰ্যকৰী কৰা আৰু কিছু লাভ অৰ্জন কৰাই ইয়াৰ মুখ্য উদ্দেশ্য।
- সহ-অংশীদাৰসকলে লাভ-লোকচান সমভাৱে বা এক সন্মত অনুপাতত বণ্টন কৰে।

১২.১০ অধিক জানিবলৈ

ইংৰাজী গ্ৰন্থ ঃ

1) Bhattacharya Ashis. Financial Accounting, New Delhi, Prentice Hall of India Pvt. Ltd.

2) Maheshwari S. N. Financial Accounting, New Delhi, Vikash Publishing House Pvt. Ltd.

3) Dam B. B. & Theory and Gautam H. C. Practice of Financial Accounting, Guwahati, Capital Publishing Company.

4) Gupta R. L. & Radhaswamy M. Accountancy, New Delhi, Sultan Chand & Sons.

১২.১১ আৰ্হি প্ৰশ্ন

প্ৰশ্ন ১ঃ যৌথ উদ্যোগৰ সংজ্ঞা দিয়া আৰু ইয়াৰ প্ৰধান বৈশিষ্ট্যসমূহ ব্যাখ্যা কৰক।

প্ৰশ্ন ২ঃ যৌথ উদ্যোগৰ সুবিধাসমূহ উল্লেখ কৰক।

প্ৰশ্ন ৩ঃ যৌথ উদ্যোগ আৰু চালানৰ মাজৰ পাৰ্থক্য দেখুৱাওক।

প্ৰশ্ন ৪ঃ যৌথ উদ্যোগ আৰু অংশীদাৰীৰ মাজৰ পাৰ্থক্য দেখুওৱাক।

প্ৰশ্ন ৫ঃ যৌথ বেংক হিচাপৰ ওপৰত চমু টোকা লিখক।

প্ৰশ্ন ৬ঃ ৰাম আৰু ৰাঘৱে ৩,০০,০০০ টকাৰ চুক্তি মূল্যত গুৱাহাটীৰ এখন মহাবিদ্যালয়ৰ কেণ্টিন নিৰ্মাণ কৰিবৰ বাবে এটা যৌথ উদ্যোগত সোমাল। তেওঁলোকে যৌথ বেংক হিচাপ এটা খুলিলে আৰু তাত ৰামে ১,০০,০০০ টকা আৰু ৰাঘৱে ৫০,০০০ টকা তেওঁলোকৰ বৰঙনি হিচাপে জমা দিলে। তেওঁলোকে ২ : ১ অনুপাতত লাভ বণ্টন কৰিবলৈ সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ কৰিলে। লেনদেনসমূহৰ বিশদ্ বিৱৰণ তলত দিয়া হ'ল।

মজুৰী ৪০,০০০ টকা সামগ্ৰী, ১,৬০,০০০ টকা, ৰামে পৰিশোধ কৰা স্থাপত্যবিদৰ মাচুল ৪,০০০ টকা সামগ্ৰী যোগান ধৰিলে— ৰামে ১০,০০০ টকা, ৰাঘৱে ৪,০০০ টকা।

ঠিকা কামটো সম্পূৰ্ণ হোৱাৰ পিছত ঠিকামূল্য সম্পূৰ্ণকৈ আদায় পোৱা হ'ল।

উদ্যোগৰ পৃথক হিচাপ বহীত যৌথ উদ্যোগ হিচাপ আৰু ৰাম আৰু ৰাঘবৰ মূলধন হিচাপ প্ৰস্তুত কৰক।

(উত্তৰ ঃ যৌথ উদ্যোগৰ লাভ ৫৮,০০০ টকা)

প্ৰশ্ন ৭ঃ শুভম আৰু সুমীত ৩—২ অনুপাতত লাভ-লোকচান বণ্টন কৰা যৌথ উদ্যোগৰ অংশীদাৰ। শুভমে ১২,০০০ টকা মূল্যৰ সামগ্ৰীৰ যোগান ধৰিলে আৰু ৪০০ টকাৰ খৰচ পৰিশোধ কৰিলে। সুমীতে ১০,০০০ টকা মূল্যৰহ সামগ্ৰী যোগান ধৰিলে আৰু ছত্মজ্ম টকাৰ খৰচ আদায় দিলে। সুমীতে যৌথ উদ্যোগৰ হৈ সমুদায় সামগ্ৰী ৩৬,০০০ টকাত বিক্ৰী কৰিলে আৰু তেওঁ বিক্ৰীৰ ওপৰত ৪% দস্তুৰীৰ অধিকাৰী হয়। সুমীতে তেওঁৰ হিচাপে শুভমলৈ বেংক ড্ৰাফট্ পঠাই নিষ্পত্তি কৰিলে।

আপোনাক যৌথ উদ্যোগ হিচাপ আৰু সুমীতৰ হিচাপ শুভমৰ বহীত দেখুৱাবলৈ কোৱা হৈছে।

উত্তৰ ঃ যৌথ উদ্যোগৰ লাভ ১১.৫৬০ টকা)

প্রশ্ন ৮ঃ যদু আৰু মধু লাভ লোকচান সমানভাৱে বণ্টন কৰা যৌথ উদ্যোগৰ অংশীদাৰ। যদুৱে ১২,০০০ টকা মূল্যৰ সামগ্রীৰ যোগান ধৰিলে আৰু ১২০০ টকা খৰচ আদায় দিলে। মধুৱে ৪,০০০ টকা মূল্যৰ সামগ্রী যোগান ধৰে আৰু তাত তেওঁৰ খৰচ হয় ১,০০০ টকা মাত্র। যৌথ উদ্যোগৰ হৈ মধুৱে সমুদায় সামগ্রীখিনি বিক্রী কৰিলে আৰু ৩০,০০০ টকা আদায় কৰিলে। বিক্রীৰ ওপৰত মধুৱে ৫% দস্তুৰী পোৱাৰ অধিকাৰী হয়। মধুৱে বেংক ড্রাফট্ ৰ জৰিয়তে তেওঁৰ হিচাপ নিষ্পত্তি কৰে।

যদু আৰু মধুৰ বহীত সহ-অংশীদাৰৰ হিচাপ আৰু স্মাৰক যৌথ উদ্যোগ হিচাপে প্রস্তু কৰক।

উত্তৰ ঃ যদুৰ লাভৰ অংশ ৩,১৫০ টকা, মধুৰ লাভৰ অংশ ৩,১৫০ টকা)

*** ***** ***

প্রসঙ্গ পুথি

ইংৰাজী গ্ৰন্থ ঃ

1) Bhattacharya, Ashis; *Financial Accounting*; New Delhi: Prentice Hall of India Pvt. Ltd.
2) Maheshwari, S. N.; *Financial Accounting*; New Delhi: Vikash Publishing House Pvt. Ltd.
3) Dam, B. B. & Theory and Gautam, H. C.; *Practice of Financial Accounting*; Guwahati: Capital Publishing Company.
4) Gupta, R. L. & Radhaswamy, M.; *Accountancy*; New Delhi: Sultan Chand & Sons.
5) Das. K. R. Singha; Paulchoudhury, K. M. K.; Banik, S; G. G. Chakraborty, D (2006); *Accountancy*; Volume II; Guwahati: LBS Publications.